

ADİL BİR

KÜRESELLEŞME

(ILO RAPORU- ÇEVİREN: ERCAN HAN)

**TÜRKİYE KAMU-SEN
ARAŞTIRMA GELİŞTİRME MERKEZİ**

ANKARA

Adil Bir Küreselleşme (ILO Raporu)

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), küreselleşmenin sosyal boyutunu ele alan önemli bir rapor yayınladı. “A Fair Globalization: Creating Opportunities For All” isimli rapor, “Adil bir Küreselleşme” özlemini dile getiriyor.

ILO'nun küreselleşme raporunu konunun uzmanı uluslararası üne sahip 26 kişilik bir komisyon hazırlamış. Komisyonda geçtiğimiz günlerde Türkiye'ye gelip küreselleşmenin yeniden yapılandırılması gerektiğini söyleyen Prof. Dr. Joseph Stiglitz de var. Finlandiya Devlet Başkanı Tarja Halonen ile Tanzania Devlet Başkanı Benjamin William Mkapa da bu komisyona başkanlık yapmışlar. Dikkat edilirse Finlandiya, küreselleşmenin kaymağını yiyen ve avantajlarından azami derece yararlanan bir ülke, Tanzania ise küreselleşmenin acı faturasını ödeyen yüzlerce ülkeden birisi. Komisyonun bu yapısı bile raporu yeterince ilginç kılmaya yetiyor.

Raporda neler var?

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün raporunda küreselleşme sürecinin yanlış yönetildiği açıkça ifade ediliyor. Kötü yönetilen küreselleşme sürecinin ağır tahribatına dikkat çekilen raporda, Dünya Bankası, IMF ve Dünya Ticaret Örgütü gibi küresel sürecin uluslararası aktörlerinin yeniden yapılandırılması isteniyor. Çünkü mevcut işleyiş ile küresel çıkmazdan kurtulmak mümkün gözüküyor.

Küreselleşme ulaşım ve iletişim alanlarında önemli gelişmelere yol açtı ama özellikle az gelişmiş ülkelerde sosyal açıdan çok büyük tahribatlara neden oldu. ILO'nun raporu çokuluslu şirketlerin az gelişmiş ülkeleri ucuz emek cenneti olarak görmelerine dikkat çekerek, çocuk işçi çalıştırılmasına, emeğin değerinin korunamamasına, işverenlerin kayıt dışı çalışmaya teşvik edilmesine ve sendikal hareketlerin güçsüzleştirilmesine vurgu yapıyor.

Küreselleşmenin ağır faturası

ILO raporunun dikkat çektiği küreselleşmenin sosyal boyutu, üzerinde çok konuşmamız gereken önemli bir konudur. Çünkü küresel sürecin az gelişmiş ülkelere yüklediği bu ağır fatura, yoksul halklara açlık, işsizlik, adaletsizlik ve yoksulluk olarak yansımaktadır.

Sanayileşmiş ülkeler dünya nüfusunun sadece % 26'sını oluştururken ürün ve hizmetlerin % 78'ine, enerji tüketiminin ise % 81'ine sahip durumdadır. Bir Amerikan vatandaşı 7 Meksikalı, 55 Kızıldereli, 168 Tanzanyalı ve 900 Nepalli kadar enerji harcıyor. Tekstil ve elektronik sanayilerinde çalışan az gelişmiş ülke işçileri Batı Avrupa'da, Amerika'da ve Japonya'da çalışan işçilerden 20 kez daha az ücret alıyorlar. Dünya Bankası rakamlarına göre 1978'de gelişmiş ülkelerde kişi başına gelir ortalaması 8 bin 500 ile 9 bin dolar civarında iken, 1990'larda gelişmiş ülkelerde kişi başına gelir 23 bin dolara çıkmış, gelişmekte olan ülkelerde ise ancak 2 bin 500 dolar olabilmektedir. Bu rakamlar bile küreselleşmenin eşitsizliğini ortaya koymaya yeterlidir.

Küreselleşme sürecinin öncülüğünü yapan ABD'nin doğrudan yabancı sermaye yatırımı ile dış ticaret verilerine bakıldığında da küreselleşme sürecinin dayattığı eşitsizliği görmek mümkündür.

Amerika Birleşik Devletleri'nin 2000 yılında yaptığı 1.2 trilyon dolarlık doğrudan yabancı sermaye yatırımından düşük gelirli ülkeler yüzde 1 oranında pay alırken, gelişmekte olan ülkeler yüzde 18 oranında pay almışlardır. Yani zengin ülke yine zengine yatırım yapmış, yoksulluğun pençesinde kıvranan ülkeler küresel sermaye yatırımlarından yoksun bırakılmışlardır. ABD, 2000 yılında dış ticaretinin sadece yüzde 1'ini düşük gelirli ülkelerle yaparken, yüzde 80'ini gelişmiş ülkelerle yapmıştır.

Emeğe zorunlu göç

Küreselleşmenin bir başka ağır faturasını da emekçiler ödemekte, “zorunlu göçe” tabi tutulmaktadır. Küresel üretim tarzı, dünyanın değişik yerlerinde üretim yaptığı için işçiler de zorunlu olarak ülkelerini terk edip, üretimin yapıldığı çok uzak yerlere göç etmek, oralarda yaşamak zorunda kalıyorlar. 100 milyon insanın bu nedenden dolayı devamlı olarak kendi ülkeleri dışında ikamet ettikleri, 27 milyon insanın ise mülteci ve göçmen statüsünde yaşadığı bilinmektedir. Çin'de her yıl milyonlarca insan yer değiştirmektedir. Endonezya'da zorunlu göç programıyla, son yirmi yılda tam 6.5 milyon insanın yeri değiştirilmiştir. Hong Kong'da yaşayanların neredeyse yüzde 40'ını yeni gelenler oluşturmaktadır. Her yıl, çoğu işle ilgili olmak üzere 1 milyar deniz aşırı seyahat yapılmaktadır. Küreselleşmenin dayattığı bu zorunlu göç manzarasının ortaya koyduğu sonuç ürkütücüdür. Tüm dünyada işçiler hizmet sektöründe iş bulabileceği küresel merkezlere çekilmektedir. Eski üretken sektörler de hızla yok olmaktadır.

Küresel sermaye de yıkıyor

Küreselleşme sürecinin neden olduğu hızlı sermaye akışı da önemli bir sosyal problem olarak görülmektedir. Sermayenin çok fazla akışkan olması tehlikeli bulunmaktadır. Küresel ekonomide günlük para akışının trilyon dolarlarla ifade edildiği göz önünde bulundurulursa küresel sermaye gittiği ülkeden çıktığı anda çok ciddi yıkımlara neden olabilmektedir. Son yıllarda pek çok ülkede görülen ekonomik krizlerin arkasında küresel sermayenin ülkeden çıkışı yatmaktadır. Küresel sermayenin Türkiye üzerindeki oyunları ise, geçmişte yaşanan krizlerden bilinmektedir.

Küreselleşme insanlığa tehdit

Daimler Benz firmasının eski Başkanı Edzard Reuter, küreselleşme üzerine verdiği bir konferansta, “sadece büyümeyi, sadece güçlenmeyi, sadece daha büyük kazancı hedef alan, her türlü değer yargısını bir yana iten, toplumsal ihtiyaçlara, ahlaki değerlere önem vermeyen, fakir ile zengin arasındaki uçurumun derinleşmesine yol açan küreselleşme nereye kadar gidecektir?” diye sormuştu. Bugün herkes tarafından sorulan ve cevabı aranan bu soruya Reuter şu yorumla karşılık vermişti: “Kuralsız ve

sınırsız bir küreselleşme hareketi dünyada fakirliği, huzursuzluğu artırmakla kalmayacak, insani ve kültürel değerleri de yok edecektir...”

Küreselleşmenin mevcut yapısı, artık insani değerleri bile tehdit eder hale gelmiştir.ILO'nun dile getirdiği “Adil Küreselleşme” özlemi, bugün artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Adil küreselleşme sadece yoksullar için değil, zengin ülkeler için de zorunluluktur; çünkü eşitsiz küreselleşme süreci bir gün onları da yakmaya başlayacaktır...